

УДК 811.11-112

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/71-3-23>**Назарія РІЗВАНЛИ,**

orcid.org/0000-0003-3399-5887

викладач кафедри теорії, практики та перекладу англійської мови
 Національного технічного університету України
 «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
 (Київ, Україна) nazariyarizvanli@gmail.com

ВИЗНАЧЕННЯ СТАТУСУ АНГЛОМОВНОГО НАУКОВОГО ІНТЕРНЕТ-ДИСКУРСУ

У статті проаналізовано сучасні підходи до розкриття сутності науковий дискурс, інтернет-дискурс та їх категоріальних характеристик. Розкрито основні типологічні властивості жанрів сучасного наукового дискурсу та запропонована їх класифікація за процесно-функціональною ознакою. Означено дозволило виділити жанри, що прямо пов'язані з науковою діяльністю – продукування, оприлюднення, рецензування, регулювання. А також виділити жанри непрямо пов'язані з нею – науково-педагогічний, науково-публіцистичний. Встановлено статусність наукового інтернет-дискурсу як окремого типу інтернет-дискурсу та нової гібридної форми віртуальної електронної комунікації через визначення впливу Інтернету на існуючі типи наукового дискурсу. Запропоновано визначення поняття наукового інтернет-дискурсу та доведено, що до даного типу дискурсу не можуть бути у повній мірі застосовані існуючі підходи з класифікації жанрів, зокрема, соціолінгвістичний (суб'єктний) та тематичний (референціальний) підхід. В першу чергу, це стосується характеристик інтеграції або взаємо-проникнення формальної та неформальної комунікації науковців (вчених) в мережі Інтернет, що поєднує в собі специфічні риси (ознаки) різних типів дискурсу та є гібридним електронним жанром. Так формальна електронна комунікація науковців (вчених) за жанровою класифікацією відповідає нормативним ознакам наукового дискурсу як типу статусно-обумовленого (інституціонального) дискурсу. До нього можна віднести усі наукові жанри, що потребують фіксації наукового знання у формі електронного (цифрового) запису: електронний текстовий об'єкт (електронний текст) та електронний мультимедійний об'єкт (електронні зображення, аудіо – і відео записи). Неформальна електронна комунікація науковців (вчених), яка передбачає неофіційну обстановку (ситуацію) для міжособистісного спілкування має ознаки особистісно-обумовленого дискурсу. Така електронна комунікація доволі часто використовується для професійного спілкування за науковою тематикою та має ознаки статусно-орієнтованого (інституціонального) дискурсу, що дозволяє її вважати гібридним дискурсом. До нього, в першу чергу, необхідно віднести наукові блоги (набліки), інтернет-щоденники (дописи у соціальних мережах), листування електронною поштою. Також потребують поглибленого вивчення особистісні характеристики учасників наукового інтернет-дискурсу, особливостей їх поведінки з позицій екстралінгвістичного підходу, що реалізується у жанрах та стилях англійської мови під час формального та неформального спілкування. Незаперечно значення та велика роль англійської мови у сучасній науковій комунікації дозволяє стверджувати, що формування нових англомовних лінгвістичних моделей наукового електронного спілкування із специфічними рисами (ознаками), які обумовлені функціонуванням Інтернету сприятиме розвитку нових комунікативних практик, які важко переоцінити.

Ключові слова: дискурс, науковий дискурс, наукова інтернет-комунікація, інтернет-дискурс, віртуальний дискурс, науковий інтернет-дискурс.

Nazariia RIZVANLI,

orcid.org/0000-0003-3399-5887

Lecturer at the Department of Theory, Practice and Translation of the English Language
 National Technical University of Ukraine "Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute"
 (Kyiv, Ukraine) nazariyarizvanli@gmail.com

THE STATUS OF ENGLISH SCIENTIFIC INTERNET DISCOURSE

The article analyzes modern approaches to revealing the essence of scientific discourse, Internet discourse and their categorical characteristics. The main typological properties of the genres of modern scientific discourse are revealed and their classification by process-functional feature is proposed. This allows us to distinguish genres directly according to scientific activity, that is production, publication, review, regulation. And also we highlight scientific-pedagogical and scientific-journalistic genres indirectly. The status of scientific Internet discourse as a special type of Internet discourse and a new hybrid form of virtual electronic communication is established through the determination of the impact of the Internet on existing types of scientific discourse. The definition of the concept of scientific Internet discourse is proposed and it is proved that the existing approaches to the classification of genres cannot be fully applied to this type of discourse,

in particular, the sociolinguistic (subjective) and thematic (referential) approach. First of all, it refers to the characteristics of integration or interpenetration of formal and informal communication of scientists (scientists) on the Internet, which combines specific features (characteristics) of different types of discourse and is a hybrid electronic genre. Thus, the formal electronic communication of scientists (scientists) by genre classification corresponds to the normative features of scientific discourse as a type of status-driven (institutional) discourse. It includes all scientific genres that require the recording of scientific knowledge in the form of an electronic (digital) record: an electronic text object (electronic text) and an electronic multimedia object (electronic images, audio and video recordings). Informal electronic communication of scientists (scientists), which provides for an informal environment (situation) for interpersonal communication, has the characteristics of a personally conditioned discourse. Such electronic communication is quite often used for professional communication on scientific topics and has signs of status-oriented (institutional) discourse, which allows it to be considered a hybrid discourse. First of all, it should include scientific blogs (publications), Internet diaries (posts on social networks), e-mail correspondence. Also, we should study in detail the personal characteristics of the participants of the scientific Internet discourse, the peculiarities of their behavior from the standpoint of an extralinguistic approach, which is implemented in the genres and styles of the English language during formal and informal communication. The undeniable importance and great role of the English language in modern scientific communication allows us to assert that the formation of new English-language linguistic models of scientific electronic communication with specific features (characteristics), which are determined by the functioning of the Internet, will contribute to the development of new communicative practices that are difficult to overestimate.

Key words: *discourse, scientific discourse, scientific Internet communication, Internet discourse, virtual discourse, scientific Internet discourse.*

Постановка проблеми. Розвиток віртуального електронного (цифрового) комунікативного простору забезпечив перехід сучасного дискурсу в мережу Інтернет. Означене передбачає визначення статусу та особливостей англомовного наукового інтернет-дискурсу як специфічного типу інтернет-дискурсу (віртуального дискурсу). Значення англійської мови в контексті глобалізації міжнародної комунікації світової наукової спільноти є безперечною. Наукова комунікація у сучасних лінгвістичних дослідженнях розглядається як цілеспрямована дискурсивна практика, а отже постає питання з формування англомовних моделей інформаційного інтернет-обміну, розкриття їх сутності та жанрової стратифікації.

Аналіз досліджень.

Науковий дискурс постає об'єктом наукових розвідок у працях багатьох вітчизняних та зарубіжних вчених. Серед сучасних праць вчених, що присвячені його специфічним властивостям та характерним ознакам необхідно виділити наступні: С. Голик (Голик, 2016), О. Ільченко (Ільченко, 2002), Т. Маслова (Маслова, 2012), М. Томахів (Томахів, 2015), І. Фролова (Фролова, 2009), J. Ahmad (Ahmad, 2012), P. Bizzell (Bizzell, 1999), J. Gee (Gee, 2005), J. Hartley (Hartley, 2008).

Розгляду інтернет-дискурсу (віртуального) дискурсу у лінгвістичній науці як особливої умови комунікації, що впливає на структуру мови та її лексику присвячені праці багатьох зарубіжних та вітчизняних вчених, зокрема, О. Горошко (Goroshko, 2021), А. Доценко (Dosenko, 2021), Т. Кокнова (Кокнова, 2022), Л. Компанцева (Компанцева, 2007), Д. Кристал (Crystal, 2001, 2004), Е. Кетчем (Ketcham, 2011), К. Тараненко (Тараненко, 2019), С. Херрінг (Herring, 2004, 2015).

Проте практично відсутні комплексні та системні дослідження специфіки функціонування англомовного наукового інтернет-дискурсу, що розкриває його особливу інтернет-комунікативну спрямованість.

Мета статті – визначення статусу англомовного наукового інтернет-дискурсу як окремого типу інтернет-дискурсу (віртуального дискурсу) та нової форми віртуальної електронної комунікації, що підтверджується його специфічними рисами, які обумовлені середовищем його функціонування, новими мовленнєвими формами та визначальною роллю Інтернету в житті наукової спільноти.

Виклад основного матеріалу. Сучасний інформаційний інтернет-обмін світової наукової спільноти як важлива складова науково-професійної комунікації в глобальній мережі Інтернет широко використовує англомовні моделі, які характеризуються особливою структурою мови та лексики. У цьому контексті необхідно виокремити серед різновидів інтернет-дискурсу (віртуального дискурсу) саме англомовний науковий інтернет-дискурс та визначити його статус.

У широкому розумінні під терміном дискурс (від лат. *discursus*, фр. «discours», англ. «discourse» – бесіда, розмова, рух, кругообіг; розмова, розмова) розуміється мовлення, процес мовної дії (мовленнєвої діяльності) людини; спосіб говоріння.

Дане поняття модифікує традиційні лінгвістичні уявлення про поняття – текст, усний текст (діалог, промова), мова (мовлення). Дискурс сприймається як мова, що включена у комунікативну ситуацію із чітко вираженим соціальним змістом на протипагу особистої мовленнєвої діяльності людини.

Даний підхід пов'язаний з французьким вченим Емілем Бенвеніста, який вперше визначав дефініцію «дискурс» як висловлювання, що зумовлює наявність комунікантів, та їх наміри певним чином впливати один на одного (Benveniste, 1971). Його думку продовжує видатний дослідник мови Теуна А. ван Дейка, який стверджує, що дискурс має безліч вимірів, і окрім тексту (усного, письмового), є інтерактивною діяльністю з обміну інформацією з використанням різних комунікативних стратегій (Dijk, 1997: 121).

В лінгвістиці термін «дискурс» почали широко використовувати після публікації у 1952 році статті американського лінгвіста і соціолога Зеллінга Харріса «Дискурс-аналіз». На думку З.С. Харріса – це текстова реалізація комунікативного процесу (акту) до якого необхідно застосовувати дескриптивні методи аналізу речень й зв'язного мовлення (Harris, 1952). Дану думку підтримує Джеймс Паул Джи та визначає дискурс як результат інтеграції мови, дій, взаємодії, способів мислення, віри, оцінки, які необхідні для реалізації певного виду соціально пізнаваної ідентичності (Gee, 2005: 21).

У сучасній лінгвістиці дискурс розглядається в чотирьох аспектах: як текст (висловлювання), що занурений в конкретну соціально-культурну ситуацію; як комунікативна ситуація (процес), що поєднує текст з іншими його складовими або як ситуація висловлювання, де поряд з текстом розуміється суб'єкт висловлювання; як система мовлення або тлумачення, що за французькою семіотичною традицією отожднює дискурс з переважно усним мовленням; як тип дискурсивної практики або комунікативна подія (Селіванова, 2010: 299).

Поняття дискурсу – багатозначне, що визначає, мову, текст, діалог, розсуд, розмови і за семантикою значно ширше дефінітивних меж зазначених категорій, характерною властивістю якого є синтаксична та семантична незавершеність.

Перше обґрунтування терміну «науковий дискурс» було здійснено у 1999 році Патрицею Бізелл в роботі «Гібридні академічні дискурси» (Bizzell, 1999).

Науковий дискурс багатьма українськими вченими розглядається як вид інституційного дискурсу, якому притаманні традиційні (універсальні) та специфічні (особисті) дискурсивні ознаки, що обумовлені функціями учасників комунікації (спілкування), які відносяться до наукової спільноти та регламентовані за змістом і формою, а отже є способом організації їх мовленевої діяльності (Ільченко, 2002; Голик, 2016; Маслово, 2012; Томахів, 2015).

Науковий дискурс переважною більшістю вчених визначається як процес цілеспрямованого,

професійно визначеного мовленевого мислення вченого, що створює нове знання о явищах, предметі, їх властивостях і якостях в результаті наукової діяльності та обумовлене нею.

Науковий дискурс зарубіжними вченими розглядається як спеціальний мовленнєвий реєстр, що ґрунтується на точності, систематичності та логічній аргументації, який використовується в наукових дослідженнях та академічних обговореннях (Ahmad, 2012; Bizzell, 1999; Gee, 2005; Hartley, 2008).

Більшість наукових розвідок стосуються загальних підходів щодо типології наукового дискурсу, визначенню його конститутивних ознак, жанрової стратифікації та каналів реалізації.

Слідом за рядом дослідників, вважаємо науковий дискурс переважно інституційним (статусно-обумовленим) видом спілкування, що характеризується загальноприйнятим типом мовленевої поведінки суб'єктів сфери наукової діяльності, що окреслені соціально-історичними та організаційними умовами. Науковий дискурс охоплює не лише наукову мову, а й її створення, розповсюдження та сприйняття в процесі комунікації вчених, як письмової, так і усної, а отже, має власні синтаксичні, лексичні та стилістичні характеристики та особливості.

Серед найбільш суттєвих системо-утворюючих нормативних ознак більшість науковців виділяють наступні: мета, цілі та характеристики учасників спілкування, хронотоп, цінності та ключові концепти, стратегії та жанри, матеріал (тематика), спеціалізовані обороти мови (дискурсивні формули), використання спеціалізованих текстів, високий ступінь інтертекстуальності.

До основних властивостей наукового дискурсу відноситься використання певних мовленнєвих засобів (лексика, граматика, інтонація та інші мовленнєві засоби) притаманних науковому стилю як різновиду функціонального стилю.

Дані якості наукової мови передбачають високу оцінку точності у формулюваннях та ясності мислення. Зокрема, це використання спеціалізованої лексики, спеціальної термінології та формальних конструкцій, максимально точно, однозначне та чітке вираження власних думок; істинність, концептуальність, логічність, емпіричність, об'єктивність, креативність, критичність, обґрунтованість тверджень; об'єктивність та нейтральність риторики, практична відсутність (низький рівень) емоцій та суб'єктивності; використання перевірених даних, фактів, результатів досліджень; наявність строгої структури, логічності змісту та організації тексту (мови). Так наукові публікації мають чітку структуру: акту-

альність, ключові слова, вступ, цілі дослідження, методологію, результати, оцінка (аналіз), висновки, література.

До екстралінгвістичних (зовнішніх) факторів, якими характеризується науковий дискурс відносяться різні соціальні, культурні, історичні та психологічні аспекти. Екстралінгвістичні фактори впливають на вибір та використання мовленнєвих засобів, а також на формування та розвиток наукового стилю. Вони можуть включати: соціальний статус мовця, його освіта, галузь знань, професія, вік, стать, культурні традиції та норми, суспільні умови та багато іншого.

Екстралінгвістичні фактори наукового дискурсу дозволяють встановити причини використання певних мовленнєвих засобів на різних рівнях спілкування та в різних ситуаціях, пояснити відмінності в мовленнєвій поведінці в різних соціальних групах та контекстах. Зокрема, до таких причин відносяться: мета та завдання наукового спілкування, суб'єкти (учасники) наукового дискурсу, способи породження та реалізації цього дискурсу, засоби (стратегії) комунікативного впливу на адресата.

У сучасному науковому дискурсі засоби комунікативного (мовленнєвого) впливу на адресата є специфічними і принципово відрізняються від інших типів дискурсу, основним критерієм відмежування якого стає антропоцентричний критерій за способом і функціями представлення. Даний критерій дозволяє розглядати типи дискурсу як мовне явище з урахуванням людського чинника з метою пізнання носія мови – людини.

По-перше, для адекватного сприйняття і розуміння наукового тексту, його проблематики і думки автора має існувати загальна пресупозиція автора тексту та його адресата. Дана пресупозиція передбачає наявність достатнього рівня відповідної підготовки та знання предмету обговорення за певною галуззю науки учасників дискурсу.

По-друге, науковий дискурс, що породжує науковий текст, характеризується застосуванням особливих комунікативних стратегій та тактик, обраною лексикою та певними граматичними структурами, способами вербалізації наукових розвідок.

Специфічність наукового дискурсу, в першу чергу, пояснюється значною спеціалізацією науки як тематичного матеріалу комунікації. Також обмеженістю адресатів (учасники комунікації) як вузького кола фахівців певної галузі науки, рівня їх освітньої підготовки та обсягу знань щодо яких здійснюється аргументація (з належним рівнем експресії) як спосіб мовленнєвого впливу.

Дослідження різних параметрів класифікації наукових жанрів за формою реалізації дискурсивних стратегій (ціль, мета), дозволяє запропонувати процесно-функціональну ознаку їх типізації (рубрикації). Дана ознака диференціює наукову діяльність за основними та допоміжними видами активності (процес, функція, діяльність) шляхом ідентифікації прямо і непрямо пов'язаних активностей та визначення їх взаємозалежності.

До прямо пов'язаних базових (основних) наукових жанрів нами віднесено:

- продукування (створення наукового продукту в процесі здійснення наукових робіт) – протокол експерименту (дослід), акт випробування (виконання, впровадження), анований науковий звіт;
- оприлюднення (публікація наукових результатів) – статті, тези доповідей та виступів, патент (свідоцтво), монографія, дисертація, автореферат;
- оприлюднення (апробація (представлення) наукових результатів) – наукова доповідь (виступ) на конференції, семінарі, симпозіумі, тематичному форумі, круглому столі, захисті дисертації та їх презентація.

Відповідно, до прямо пов'язаних, проте додаткових (допоміжних) наукових жанрів нами віднесено:

- рецензування (зовнішня та внутрішня оцінка наукових результатів) – рецензія, відгук, реферат, анотація, експертний висновок та їх презентація на науковому зібранні;
- регламентування (організація наукової діяльності) – науковий звіт, проєкт науково-дослідної роботи, запит на фінансування (грант) наукових досліджень, протокол засідання (наради тощо) та їх презентація на науковому зібранні.

Зазначені жанрами наукової діяльності становлять фундамент наукового дискурсу, як такі, що найбільш послідовно реалізують його головні нормативні ознаки: учасники, хронотоп, цілі, цінності, стратегії, матеріал (тематика) та відносяться до статусно-обумовленого (інституціонального) типу дискурсу.

До непрямо пов'язаних з науковою діяльністю жанрів за процесно-функціональною ознакою нами віднесені жанри, що допускають ознаки інших типів дискурсу та класифіковані як дотичні наукові жанри. До них нами віднесені:

- науково-педагогічний (педагогічний, навчальний, освітній, методичний) жанр – підручник, навчальний посібник, навчально-методичний посібник, навчально-методичні матеріали;
- науково-популярний жанр – науково-популярна стаття, книга, нарис, записки, нотатки, щоденник тощо.

Дотичні жанри наукового дискурсу мають чітко виражені нормативні ознаки відповідно – педагогічного та публіцистичного дискурсу як різновиди статусно-обумовленого (інституціонального дискурсу) та мають нейтральні ознаки як елементи наукового та особистісно-обумовленого дискурсу.

Отже класифікація наукових жанрів залежно від умов, цілей, місця комунікативної ситуації та стилю спілкування науковців як ознака жанрової варіативності наукового дискурсу й досі залишається складним і до кінця не вирішеним питанням.

Сучасний англomовний науковий дискурс широко застосовує нові форми і засоби інформаційних систем і технологій, насамперед Інтернету, як електронного ресурсу світової комунікації у віртуальному просторі. Саме віртуалізація комунікативного простору ініціює його суттєву перебудову, що знаходить відображення у включенні загальних дискурсивних практик в електронний комунікативний простір глобальної мережі Інтернет та їх заміни інформаційними образами (симуляціями).

Віртуальному спілкуванню в глобальній мережі Інтернет приділяється значне місце у лінгвістичній науці як особливий умові комунікації, що впливає на структуру мови та її лексику. У цьому контексті лінгвісти виокремлюють особливий вид дискурсу – інтернет-дискурс (віртуальний дискурс), що має низку відмінних властивостей на морфемному, лексичному, синтаксичному та семантичному рівнях. Інтернет-дискурс (віртуальний дискурс) характеризується прагматичною та семантичною зв'язністю, передбачає ініціативну комунікацію адресанта та здатність адресата реагувати на висловлювання (усне, письмове), що дозволяє обирати та використовувати у відповідності до конкретної ситуації добір адекватної комунікативної стратегії та тактики (Тараненко, 2019).

До категоріальних ознак Інтернет-дискурсу (віртуальний дискурс в мережі Інтернет) переважна більшість науковців відносять (Доценко, 2021; Кокнова, 2022; Компанцева, 2007; Тараненко, 2019): електронний (цифровий) сигнал як канал комунікації та опосередкованість; просторова та часова амбівалентність (двоїстість, розщеплення) – віртуальність та дистантність у часі і просторі; інтердискурсивність – наявність значної кількості інтертекстуальних та паратекстуальних зв'язків, гіпертекстуальність; ризоматичність (позаструктурний, антиєрархічний, не означальний, нелінійний спосіб організації) зв'язку; миттєве встановлення комунікації; рольове та жанрове різноманіття їх гіперрізновидність; полідискурсивність – комбінація різних типів дискурсу, які можуть істотно відрізнятися за тематикою та

іншими формальними і неформальними ознаками; гіпермедійність (мультимедійність) – технологія гіпермедіа, яка дозволяє передавати віртуальний продукт користувачу одночасно за декількома каналами; високий рівень залучення (проникність, доступність) користувачів; інтерактивність спілкування (обмін текстовими, аудіо та відео повідомленнями в режимі реального часу); креалізованість (наявність відео та аудіо компонентів); переважна статусна рівноправність учасників; використання спеціальних символів (знаків) або нелітерний спосіб передачі емоцій (смайли, емої, стікери тощо); специфічна етика.

Дослідження особливостей англomовного Інтернет-дискурсу є набагато ширшим ніж вітчизняного, що пов'язано з запізнім та повільним розвитком самого Інтернету в Україні. Так, в англomовній лінгвістичній літературі зустрічаються такі аналоги терміну Інтернет-дискурс як: computer-mediated communication, Netspeak, chatspeak, web discourse, electronic communication, virtual discourse, virtual communication та інших (Chrystal, 2001, 2004; Herring, 2004, 2015; Ketcham, 2011).

Зокрема, Ерік Кетчам підкреслює основну мовленнєву характеристику комунікації в глобальній мережі Інтернет, а саме синтез письмової та усної мови як «гібрид усного і письменого дискурсу» (Ketcham, 2011: 36).

Означена характеристика сприяла появі та використанню в науковій літературі такого поняття як писемна розмовна мова та усно-писемна комунікація, що дозволяє розглядати інтернет-дискурс як текстову систему, що занурена в електронний простір (Dosenko, 2021: 112–114).

Саме віртуалізація дискурсу приводе до розмивання кордонів між писемним та усним дискурсом, сприяє формуванню нових семантичних комунікативних систем на основі гетерархії (різноманітні, одночасно співіснуючі елементи, що перетинаються) та коллаборації (спільна, сумісна) усіх комунікантів у відкритому інформаційному просторі мережі Інтернет. Дана властивість Інтернету щодо впливу на писемний та усний дискурс, дозволяє с позиції мовного матеріалу, лексикограматичної тканини тексту застосовувати іманентно-лінгвістичний підхід до аналізу Інтернет-дискурсу як до текстотипу писемно-розмовної та усно-писемної мови.

Інтернет-дискурсу властивий специфічний віртуальний контекст, що характеризується такими ключовими ознаками: опосередкованість, просторова та часова амбівалентність (двоїстість, розщеплення), ризоматичність (позаструктурний, антиєрархічний, не означальний, нелінійний спо-

сіб організації), рольове та жанрове різноманіття, миттєве встановлення комунікації, гіпермедійність (гіперрізновидність), полідискурсивність та інтердискурсивність.

Аналіз робіт вітчизняних та зарубіжних науковців, дозволяє нам визначити науковий інтернет-дискурс як сукупність електронних об'єктів (текстів та мультимедіа), які отримані в результаті наукової діяльності та обумовлених нею, що реалізовані у віртуальній (штучно створений технічними засобами) електронний комунікативний простір у результаті синтезу писемної та усної мови під час взаємодії учасників спілкування в режимі реального часу або режимі подальшого відтворення, що мають рівні фахові позиції та компетентності.

Дослідження наукового інтернет-дискурсу, дозволяє вести мову про жанри наукового дискурсу, які являють собою як традиційні різновиди, що використовують електронне середовище як канал комунікації, так і про появу нових гібридних (взаємо-проникаючих) жанрів, обумовлених специфікою такого комунікативного середовища.

Проте до наукового інтернет-дискурсу у повній мірі не можуть бути застосовані існуючі підходи з класифікації жанрів наукового дискурсу, зокрема, соціолінгвістичний (суб'єктний), тематичний (референціальний). В першу чергу, це стосується характеристик інтеграції або взаємо-проникнення формальної та неформальної комунікації в мережі Інтернет (відповідно обумовленої – офіційною та неофіційною ситуацією), учасниками якої є науковці (вчені), що поєднує в собі специфічні риси (ознаки) різних типів дискурсу.

Науковий інтернет-дискурс передбачає офіційну обстановку та формальну комунікацію, що за жанровою класифікацією (статусно-обумовленого, інституціонального дискурсу) відповідає нормативним ознакам базового наукового дискурсу. До нього можна віднести усі наукові жанри, що потребують фіксації наукового знання у формі електронного (цифрового) запису: електронний текстовий об'єкт (електронний текст, digital text) та електронний мультимедійний об'єкт (електронні зображення, аудіо – і відео записи).

Неформальна комунікація науковців (вчених), яка передбачає неофіційну обстановку (ситуацію) для міжособистісного спілкування доволі часто використовується з метою отримання корисної інформації, яка в подальшому застосовується в професійній науковій діяльності. Це усім відоме спілкування науковців (вчених) під час перерви в офіційній роботі або в процесі такої роботи, коли

виникають неформальні відносини, що нівелюють статусно-рольові границі офіційної обстановки. Зазвичай до них відносять професійне спілкування за науковою тематикою: різноманітні розмови, обговорення, дискусії, листування вчених, а також наукові матеріали, які ще не були опубліковані або офіційно обговорені й документально зафіксовані.

Щодо неформальної міжособистісної комунікації науковців в мережі Інтернет, то до електронного типу жанрів гібридного (інтегрованого, взаємо-проникного) характеру, в першу чергу, необхідно віднести наукові блоги (пабліки), інтернет-щоденники (дописи) у соціальних мережах, листування електронною поштою. Отже дані жанри, одночасно мають ознаки, як особистісно-обумовленого, так і статусно-обумовленого дискурсів, що потребує комплексних і системних розвідок.

Також потребують поглибленого вивчення особистісні характеристики учасників наукового інтернет-дискурсу як особливостей їх поведінки з позицій екстралінгвістичного підходу, що реалізується у жанрах та стилях мови під час формального та неформального спілкування.

Висновки. Аналіз сучасних підходів до визначення понять науковий дискурс, інтернет-дискурс, їх сутності, основних категоріальних характеристик та жанрів наукового дискурсу надало можливість запропонувати процесну-функціональну ознаку їх класифікації. Означено дозволило виділити жанри, що прямо (продукування, оприлюднення, рецензування, регламентування) та непрямо (науково-педагогічний, науково-публіцистичний) пов'язані з науковою діяльністю. Встановлені статусність наукового інтернет-дискурсу як окремого типу інтернет-дискурсу та віртуальної форми електронної комунікації через визначення впливу Інтернету на існуючі типи наукового дискурсу та запропоновано його визначення. Встановлено, що нова гібридна форма електронної комунікації науковців (вчених) є інтегрованою (взаємо-проникною) властивістю формального та неформального спілкування в мережі Інтернет. Незаперечне значення та велика роль англійської мови як багатогранного динамічного лінгвістичного явища у сучасній науковій комунікації дозволяє стверджувати, що формування нових англомовних лінгвістичних моделей наукового віртуального електронного спілкування із специфічними рисами (ознаками), що обумовлені функціонуванням Інтернету сприятиме розвитку нових комунікативних практик, які важко переоцінити.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Голик С. В. Науковий дискурс: основні напрями дослідження. *Сучасні дослідження з іноземної філології*. 2016. № 14. С. 45-49. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Sdzif_2016_14_9
2. Льченко О.М. Етикет англomовного наукового дискурсу : монографія. Київ : Політехніка, 2002. 288 с.
3. Кокнова Т. А. Інтернет дискурс: визначення поняття і загальні характеристики (діахронічний аспект). *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія*. 2022. Вип. 57. С. 53-55. DOI: <https://doi.org/10.32841/2409-1154.2022.57.13>
4. Компанцева Л.Ф. Інтернет-комунікація: когнітивно-прагматичний та лінгвокультурологічний аспекти : автореферат. НАН України, Ін-т мовознав. ім. О.О. Потебні. К., 2007. 36 с.
5. Маслова Т. Б. Типологія наукового дискурсу в сучасній мовознавчій парадигм. *Англiстика та американістика*. Д.: Вид-во Дніпропетр. нац. ун-ту. 2012. Вип. 10. С. 39-43.
6. Селіванова О.О. Лінгвістична енциклопедія. Полтава : Довкілля, 2010. 844 с.
7. Тараненко К.В. Лінгвоцинізми в інтернет-дискурсі: еколінгвістичний аспект. *Закарпатські філологічні студії*. 2019. Вип. 11(1). С. 56-60. DOI: <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2019.11-1.11>
8. Томахів М. В. Англomовний науковий дискурс: сучасний стан та перспективи подальших досліджень. *Одеський лінгвістичний вісник*. 2015. Вип. 5 (2). С. 154-157. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/olinv_2015_5\(2\)_38](http://nbuv.gov.ua/UJRN/olinv_2015_5(2)_38)
9. Фролова І.С. Стратегія конфронтації в англomовному дискурсі: монографія. Харків : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2009. 344 с.
10. Ahmad J. Stylistic Features of Scientific English: A Study of Scientific Research Articles. *English Language and Literature Studies*. 2012. Vol. 2. № 1. P.47–55. DOI: <https://doi.org/10.5539/ells.v2n1p47>
11. Benveniste E. Problems of general linguistics. Miami Linguistics series: University of Miami Press. 1971. 317 p.
12. Bizzell P. Hybrid Academic Discourses: What, Why, How. *Composition Studies*, 1999. Vol. 27. № 2. P. 7-21.
13. Crystal D., Language and the Internet. Cambridge: Cambridge University Press, 2001. 282 p.
14. Crystal D. The Language Revolution. Cambridge: Poliy Press, 2004. 152 p.
15. Dijk. T. A. Van. Discourse as structure and process. London: Sage, 1997. Vol. 1. 358 p.
16. Dosenko A. Mobile Discourse of Communication Platforms. *State and Regions. Series: Social Communications*. 2021. № 2(46). P. 112-116. DOI: [https://dx.doi.org/10.32840/cpu2219-8741/2020.3\(43\).11](https://dx.doi.org/10.32840/cpu2219-8741/2020.3(43).11)
17. Gee J. P. An Introduction to Discourse Analysis. 2-nd ed. L., N. Y.: Routledge, 2005. 209 p.
18. Goroshko O., Salionovych L. Linguistics 2.0. Media and Public Relations Research in Post-Socialist Societies, 2021. 191 p.
19. Ketcham E. Internet Discourse: The application of discourse analysis to instant messaging communication: Honors Thesis. Northeastern University, USA, 2011. 39 p.
20. Harris Z.S. Discourse Analysis. *Language: Linguistic Society of America*. 1952. Vol. 28. № 1. P.1-30. DOI: <https://doi.org/10.2307/409987>
21. Harris Z.S. Discourse Analysis: A Sample Text. *Language: Linguistic Society of America*. 1952. Vol. 28. № 4. P. 474-494. DOI: <https://doi.org/10.2307/409683>
22. Hartley J. Academic Writing and Publishing: A Practical Handbook. Abingdon: Routledge, 2008. 208 p.
23. Herring S.C. Slouching toward the ordinary: current trends in computer-mediated communication. *New Media and Society*. London: Sage Publications, 2004. 232 p.
24. Herring S. C., Androutsopoulos, J. Computer-mediated discourse 2.0. The handbook of discourse analysis (2nd ed.), 2015. P. 127–151. DOI: <https://doi.org/10.1002/9781118584194.ch6>

REFERENCES

1. Holyk S. V. Naukovyi dyskurs: osnovni napriamy doslidzhennia [Scientific discourse: main areas of research]. *Modern research on foreign philology*, 2016, Nr 14, pp. 45-49 [in Ukrainian].
2. Ilchenko O. M. Etyket anhlomovnoho naukovoho dyskursu: monohrafiia [Etiquette of English-language scientific discourse: a monograph]. Kyiv: Polytechnic, 2002. 288 p. [in Ukrainian].
3. Koknova T. A. Internet dyskurs: vyznachennia poniattia i zahalni kharakterystyky (diakhronichnyi aspekt) [Internet discourse: definition of the concept and general characteristics (diachronic aspect)]. *Scientific Bulletin of the International Humanitarian University. Ser.: Philology*, 2022, Nr 57, pp. 53-55. DOI: <https://doi.org/10.32841/2409-1154.2022.57.13> [in Ukrainian].
4. Kompantseva L.F. Internet-komunikatsiia: kohnityvno-prahmatychnyi ta linhvokulturolohichnyi aspekty: avtoreferat [Internet communication: cognitive-pragmatic and linguistic-cultural aspects: author's abstract]. National Academy of Sciences of Ukraine, Potebnia Institute of Linguistics. K., 2007. 36 p. [in Ukrainian].
5. Maslova T.B. Typolohiia naukovoho dyskursu v suchasni movoznavchii paradyhm [Typology of scientific discourse in modern linguistic paradigms]. *English and American studies*. D.: Dnipropetrovsk National University, 2012, Nr 10, pp. 39-43 [in Ukrainian].
6. Selivanova O.O. Linhvistychna entsyklopediia [Linguistic encyclopedia]. Poltava: Environment, 2010. 844 p. [in Ukrainian].
7. Taranenko K.V. Linhvotsynizmy v internet-dyskursi: ekolinhvistychnyi aspekt [Linguistics in Internet discourse: an ecolinguistic aspect]. *Transcarpathian Philological Studies*, 2019, Nr 11(1), pp. 56-60. DOI: <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2019.11-1.11> [in Ukrainian].

8. Tomakhiv M. V. Anhlomovnyi naukovyi dyskurs: suchasnyi stan ta perspektyvy podalshykh doslidzhen [English-language scientific discourse: current state and prospects for further research]. *Odesa Linguistic Bulletin*, 2015, Nr 5(2), pp. 154-157 [in Ukrainian].
9. Frolova I.Ie. Stratehiiia konfrontatsii v anhlomovnomu dyskursi: monohrafiia [Confrontation strategy in English discourse: monograph]. Kharkiv: KhNU named after V.N. Karazina, 2009. 344 p. [in Ukrainian].
10. Ahmad J. Stylistic Features of Scientific English: A Study of Scientific Research Articles. *English Language and Literature Studies*, 2012, Vol. 2. Nr 1, pp. 47–55. DOI: <https://doi.org/10.5539/ells.v2n1p47>
11. Benveniste E. Problems of general linguistics. Miami Linguistics series: University of Miami Press, 1971. 317 p.
12. Bizzell P. Hybrid Academic Discourses: What, Why, How. *Composition Studies*, 1999, Vol. 27. Nr 2, pp. 7-21.
13. Crystal D., *Language and the Internet*. Cambridge: Cambridge University Press, 2001. 282 p.
14. Crystal D. *The Language Revolution*. Cambridge: Poliy Press, 2004. 152 p.
15. Dijk. T. A. Van. *Discourse as structure and process*. London: Sage, 1997, Vol. 1. 358 p.
16. Dosenko A. Mobile Discourse of Communication Platforms. *State and Regions. Series: Social Communications*, 2021, Nr 2(46), pp. 112-116. DOI: [https://dx.doi.org/10.32840/cpu2219-8741/2020.3\(43\).11](https://dx.doi.org/10.32840/cpu2219-8741/2020.3(43).11)
17. Gee J. P. *An Introduction to Discourse Analysis*. 2-nd ed. L., N. Y.: Routledge, 2005. 209 p.
18. Goroshko O., Salionovych L. *Linguistics 2.0. Media and Public Relations Research in Post-Socialist Societies*. 2021. 191 p.
19. Ketcham E. *Internet Discourse: The application of discourse analysis to instant messaging communication*: Honors Thesis. Northeastern University, USA, 2011. 39 p.
20. Harris Z.S. Discourse Analysis. *Language: Linguistic Society of America*, 1952, Vol. 28. Nr 1, pp.1-30. DOI: <https://doi.org/10.2307/409987>
21. Harris Z.S. Discourse Analysis: A Sample Text. *Language: Linguistic Society of America*, 1952, Vol. 28. Nr 4, pp. 474-494. DOI: <https://doi.org/10.2307/409683>
22. Hartley J. *Academic Writing and Publishing: A Practical Handbook*. Abingdon: Routledge, 2008. 208 p.
23. Herring S.C. *Slouching toward the ordinary: current trends in computer-mediated communication*. New Media and Society. London: Sage Publications, 2004. 232 p.
24. Herring S. C., Androutsopoulos, J. *Computer-mediated discourse 2.0. The handbook of discourse analysis (2nd ed.)*, 2015, pp. 127–151. DOI: <https://doi.org/10.1002/9781118584194.ch6>